

Z A K O N

O MEĐUBANKARSKIM NAKNADAMA I POSEBNIM PRAVILIMA POSLOVANJA KOD PLATNIH TRANSAKCIJA NA OSNOVU PLATNIH KARTICA

Predmet zakona

Član 1.

Ovim zakonom uređuju se međubankarske naknade koje se naplaćuju pri izvršavanju platnih transakcija na osnovu platnih kartica u Republici Srbiji, kod kojih pružalac platnih usluga platioca i pružalac platnih usluga trgovca imaju sedište u Republici Srbiji, kao i posebna pravila poslovanja u vezi sa izdavanjem i prihvatanjem platnih instrumenata zasnovanih na platnim karticama.

Odredbe ovog zakona ne primenjuju se na platne transakcije koje se izvršavaju na osnovu posebnih instrumenata koji se mogu koristiti samo ograničeno, a ispunjavaju najmanje jedan od sledećih uslova:

1) instrumenti koji omogućavaju njihovom imaocu pribavljanje robe i usluga mogu se koristiti isključivo u prostorijama subjekta koji izdaje ove instrumente ili, u skladu sa ugovorom koji je zaključen sa subjektom koji se bavi izdavanjem ovih instrumenata, kod ograničene mreže prodavaca robe i usluga, ili za vrlo ograničen izbor robe i usluga;

2) instrumenti se izdaju na zahtev pravnog lica, preduzetnika ili subjekta iz javnog sektora radi sticanja dobara ili usluga od dobavljača ili pružaoca usluge koji su o tome zaključili ugovor sa izdavaocem tih instrumenata, a uređeni su aktom nadležnog organa javne vlasti da bi se ostvarili određeni socijalni ili fiskalni ciljevi.

Značenje pojedinih pojmova

Član 2.

Pojedini pojmovi u smislu ovog zakona imaju sledeće značenje:

1) međubankarska naknada (eng. *multilateral interchange fee*) označava naknadu, uključujući neto naknadu i bilo koji drugi ugovoreni iznos novčanih sredstava, koja se neposredno ili posredno (npr. preko trećih lica) plaća za platnu transakciju na osnovu platne kartice između izdavaoca i prihvatioca koji učestvuju u izvršenju te transakcije;

2) neto naknada je ukupan iznos novčanih sredstava, popusta (olakšica) ili drugih vrsta podsticaja koje izdavalac prima od kartičnih sistema plaćanja, prihvatioca ili bilo kog drugog posrednika u vezi s platnim transakcijama na osnovu platnih kartica i povezanim aktivnostima, koji je umanjen za iznos novčanih sredstava, popusta (olakšica) ili drugih vrsta podsticaja koje izdavalac daje kartičnim sistemima plaćanja u vezi s tim transakcijama i aktivnostima;

3) trgovačka naknada (eng. *merchant service charge*) je naknada koju prihvatocu plaća trgovac u vezi s platnom transakcijom na osnovu platne kartice;

4) platna transakcija označava prenos novčanih sredstava na platni račun trgovca, koji inicira platilac, ili drugo lice za njegov račun, ili trgovac, a obavlja se bez obzira na pravni odnos između platioca i trgovca;

5) platna transakcija na osnovu platne kartice jeste platna transakcija koja se inicira i izvršava na osnovu upotrebe platne kartice putem kartičnog,

telekomunikacionog, digitalnog ili informaciono-tehnološkog uređaja ili softvera, u skladu s poslovnim pravilima kartičnih sistema plaćanja i korišćenjem infrastrukture tih sistema, a koja se ne smatra transferom odobrenja ili direktnim zaduženjem u smislu zakona kojim se uređuju platne usluge;

6) domaća platna transakcija, platni nalog, platni račun, tekući račun, platni instrument, pružalac platnih usluga, korisnik platnih usluga, elektronski novac, platni sistem u Republici Srbiji i obrada, netiranje i poravnanje naloga za prenos imaju značenje utvrđeno zakonom kojim se uređuju platne usluge;

7) platna kartica je platni instrument u obliku fizičke ili elektronske kartice koji se koristi za iniciranje platne transakcije;

8) kreditna kartica je platna kartica koja se koristi za iniciranje transakcije kreditnom karticom;

9) transakcija kreditnom karticom je platna transakcija na osnovu platne kartice kod koje se platilac zadužuje za iznos transakcije u celosti ili delimično na unapred utvrđeni kalendarski dan, u skladu sa uslovima utvrđenim ugovorom o izdavanju kreditne kartice, bez obzira na to da li se obračunava i plaća kamata;

10) debitna kartica je platna kartica koja se koristi za iniciranje transakcije debitnom karticom, uključujući i pripejd karticu i svaku drugu platnu karticu koja nije kreditna kartica;

11) pripejd kartica je platna kartica na kojoj je pohranjen elektronski novac i koja se koristi za iniciranje transakcije debitnom karticom;

12) transakcija debitnom karticom je platna transakcija na osnovu platne kartice koja nije transakcija kreditnom karticom;

13) poslovna kartica je platna kartica izdata pravnim licima, subjektima iz javnog sektora, preduzetnicima ili drugim fizičkim licima koja obavljaju delatnost slobodne profesije, koja je ograničena za upotrebu samo u poslovne svrhe, a plaćanja izvršena njenom upotrebom naplaćuju se na teret ovih lica;

14) platna aplikacija je računarski softver ili odgovarajući ekvivalent učitana na računaru, mobilnom telefonu ili bilo kom drugom uređaju koji omogućava da se inicira platna transakcija na osnovu platne kartice i da platilac izda platni nalog;

15) platni instrument zasnovan na platnoj kartici je svaki platni instrument, uključujući i platnu karticu, računar, mobilni telefon ili bilo koje drugo tehničko sredstvo koje sadrži platnu aplikaciju, koji omogućava platiocu da inicira platnu transakciju na osnovu platne kartice;

16) platni brend je svaki materijalni ili digitalni naziv, izraz, oznaka, simbol ili njihova kombinacija kojima se označava kartični sistem plaćanja u okviru kojeg se izvršava platna transakcija na osnovu platne kartice;

17) kobrendiranje platnog instrumenta (eng. co-branding) jeste uključivanje najmanje jednog platnog brenda i najmanje jednog brenda koji nije platni brend na istom platnom instrumentu zasnovanom na platnoj kartici;

18) platilac je fizičko ili pravno lice koje ima platni račun i saglašava se da se na teret ovog računa izvrši platni nalog, odnosno platna transakcija na osnovu platne kartice, a ako nema platnog računa – fizičko ili pravno lice koje izdaje platni nalog radi izvršenja ove transakcije;

19) trgovac je primalac plaćanja, odnosno fizičko ili pravno lice koje je određeno kao primalac novčanih sredstava koja su predmet platne transakcije na osnovu platne kartice;

20) prihvatilac je pružalac platnih usluga sa sedištem u Republici Srbiji, koji se, u skladu sa ugovorom zaključenim s trgovcem, obavezao da pruža platne usluge prihvatanja platnih transakcija na osnovu platne kartice i izvršavanja tih platnih transakcija radi prenosa novčanih sredstava trgovcu;

21) izdavalac je pružalac platnih usluga sa sedištem u Republici Srbiji, koji se, u skladu sa ugovorom zaključenim s platiocem, obavezao da tom licu pruža platne usluge izdavanja platnog instrumenta za iniciranje platnih transakcija na osnovu platnih kartica i izvršavanja tih platnih transakcija;

22) potrošač je fizičko lice koje zaključuje ugovore o platnim uslugama koje su predmet ovog zakona u svrhe koje nisu namenjene njegovoj poslovnoj ili drugoj komercijalnoj delatnosti;

23) kartični sistem plaćanja (eng. *payment card scheme*) označava jedinstven skup pravila, praksi, standarda i/ili operativnih smernica za izvršavanje platnih transakcija na osnovu platnih kartica, a obuhvata i posebno telo, organizaciju ili subjekta koji donose odluke o poslovanju ovog sistema i odgovorni su za poslovanje tog sistema;

24) četvorostrani kartični sistem plaćanja jeste kartični sistem plaćanja kod kojeg se platne transakcije na osnovu platnih kartica izvršavaju posredstvom tog sistema, izdavaoca i prihvatioca;

25) trostrani kartični sistem plaćanja jeste kartični sistem plaćanja koji neposredno pruža uslugu prihvatanja i izdavanja platne kartice i u okviru koga se izvršavaju platne transakcije na osnovu platnih kartica, pri čemu se trostrani kartični sistem plaćanja koji drugom pružaocu platnih usluga da ovlašćenje da izdaje platne instrumente zasnovane na platnoj kartici i/ili da prihvata platne transakcije na osnovu ovih platnih instrumenata, odnosno koji te platne instrumente izdaje s partnerom u okviru sporazuma o kobrendiranju ili preko zastupnika – smatra četvorostranim kartičnim sistemom plaćanja;

26) procesor je lice koje pruža tehničku uslugu obrade i/ili prenosa platnog naloga između prihvatioca i izdavaoca.

Međubankarske naknade

Član 3.

Međubankarska naknada kod transakcije debitnom karticom ne može biti viša od 0,2% vrednosti izvršene transakcije.

Međubankarska naknada kod transakcije kreditnom karticom ne može biti viša od 0,3% vrednosti izvršene transakcije.

Ne dovodeći u pitanje ograničenja iz st. 1. i 2. ovog člana, Narodna banka Srbije može propisati i najviši fiksni iznos međubankarske naknade koji se može naplatiti za izvršene platne transakcije na osnovu platnih kartica.

Pružalac platne usluge ne može naplatiti niti ponuditi međubankarsku naknadu suprotno st. 1. do 3. ovog člana.

Radi primene ograničenja iz st. 1. do 4. ovog člana, svaki ugovoreni iznos novčanih sredstava, uključujući neto naknadu, koji ima isti predmet i/ili efekat kao međubankarska naknada, a koji izdavalac prima od kartičnih sistema plaćanja, prihvatioca ili bilo kog drugog posrednika u vezi s platnim transakcijama na osnovu platnih kartica ili povezanim aktivnostima – smatra se delom međubankarske naknade.

Radi praćenja primene ograničenja iz st. 1. do 4. ovog člana, pružaoci platnih usluga dužni su da Narodnoj banci Srbije dostavljaju podatke o naknadama iz ovih

stavova, a Narodna banka Srbije bliže propisuje sadržinu, rokove i način dostavljanja tih podataka.

Ne dovodeći u pitanje ograničenja iz st. 1. do 4. ovog člana, ako je, usled nepovoljnog stanja konkurencije na tržištu pružanja platne usluge prihvatanja platnih transakcija na osnovu platne kartice u Republici Srbiji, visina trgovačke naknade nesrazmerna stvarnim troškovima pružanja ove usluge – Narodna banka Srbije, uz pribavljanje prethodnog mišljenja Komisije za zaštitu konkurencije, može propisati i najviši procentualni i/ili fiksni iznos trgovačke naknade koji se može naplatiti za izvršenje te usluge.

Prihvatilac ne može naplatiti niti ponuditi trgovačku naknadu suprotno propisu iz stava 7. ovog člana.

Odredbe ovog člana ne primenjuju se na:

- 1) platne transakcije na osnovu platnih kartica koje se odnose na isplatu gotovog novca na bankomatima ili na šalterima pružalaca platnih usluga;
- 2) platne transakcije na osnovu poslovnih kartica;
- 3) platne transakcije na osnovu platnih kartica koje je izdao trostrani kartični sistem plaćanja.

Izbor platnog brenda i platne aplikacije (eng. *cobadging*)

Član 4.

Izdavalac ima pravo da uključi dva ili više različitih platnih brendova ili platnih aplikacija na platnom instrumentu zasnovanom na platnoj kartici.

Pravilima kartičnih sistema plaćanja ili drugim sličnim merama ne može se sprečavati, niti ograničavati izdavalac da postupi u skladu sa stavom 1. ovog člana.

Kada zaključuje ugovor o platnoj usluzi, potrošač ima pravo da mu se izda platni instrument zasnovan na platnoj kartici s dva ili više platnih brendova, ako pružalac platnih usluga nudi takvu uslugu.

Pružalac platnih usluga dužan je da u primerenom roku pre zaključenja ugovora o platnoj usluzi potrošaču dostavi jasne i objektivne informacije o platnim brendovima s kojim je ta usluga povezana, kao i o njihovim karakteristikama, uključujući njihove mogućnosti i primenljivost, troškove i mere zaštite.

Sve razlike u tretmanu izdavalaca ili prihvatilaca sadržane u pravilima kartičnog sistema plaćanja ili u odredbama ugovora o davanju odobrenja za pristupanje ovom sistemu a koje su posledica uključivanja dva ili više različitih platnih brendova ili više platnih aplikacija istog platnog brenda na platnom instrumentu zasnovanom na platnoj kartici – moraju biti zasnovane na objektivnim razlozima i nediskriminatorne.

Ne mogu se u okviru kartičnog sistema plaćanja izdavaocu i/ili prihvatocu nametnuti obaveza izveštavanja, obaveza plaćanja naknada ili druge slične obaveze sa istim ciljem ili efektom za platne transakcije koje se ne izvršavaju korišćenjem tog sistema a izvršavaju se upotrebom uređaja na kome je prisutan i platni brend tog sistema.

Bilo koje pravilo rutiranja (eng. *routing*) ili slične mere čiji je cilj usmeravanje transakcija preko specifičnog kanala ili procesa i drugi tehnički i sigurnosni standardi i zahtevi u vezi sa upotrebom dva ili više platnih brendova i platnih aplikacija na platnom instrumentu zasnovanom na platnoj kartici – moraju biti nediskriminatorni i primenjeni na nediskriminatoran način.

Kartični sistemi plaćanja, izdavaoci, prihvatilci, procesori i drugi pružaoci tehničkih usluga ne mogu na platnim instrumentima zasnovanim na platnoj kartici ili na opremi koja se primenjuje na mestu prodaje ustanoviti automatske mehanizme, softver ili druge uređaje kojima bi se platiocu ili trgovcu ograničio izbor platnog brenda i/ili platne aplikacije pri upotrebi platnog instrumenta zasnovanog na platnoj kartici.

U opremi koju koristi na svom mestu prodaje, trgovac može upotrebljavati automatski mehanizam kojim se vrši izbor određenog platnog brenda ili platne aplikacije, ali nema pravo da ograniči platioca da izabere platni brend ili platnu aplikaciju koji bi bili različiti od onih koji su odabrani tim automatskim mehanizmom, pod uslovom da taj trgovac prihvata izabrani platni brend ili platnu aplikaciju.

Razdvajanje naknada (eng. *unblending*)

Član 5.

Prihvatilac je dužan da trgovačke naknade trgovcu nudi i obračunava pojedinačno za različite vrste i brendove platnih kartica za čiju se upotrebu plaćaju različite međubankarske naknade i/ili različite naknade kartičnih sistema plaćanja.

U slučaju iz stava 1. ovog člana, prihvatilac može trgovcu obračunavati jedinstvenu naknadu za sve ili više vrsta i brendova platnih kartica koje taj trgovac prihvata samo ako je trgovac to od njega zahtevao u pismenoj formi nakon prijema ponude iz stava 1. ovog člana.

U ugovoru o platnoj usluzi koji zaključuje s trgovcem, prihvatilac je dužan da pojedinačno prikaže informacije o iznosu svih naknada iz stava 1. ovog člana (trgovačka naknada, međubankarska naknada i naknada kartičnog sistema plaćanja) – i to za sve platne brendove i vrste platnih kartica, osim ako je trgovac nakon prijema ponude iz stava 1. ovog člana zahtevao u pismenoj formi drugačije postupanje prihvatilca.

Pravilo o prihvatanju svih kartica

Član 6.

Pružaoци platnih usluga mogu obavezati trgovce koji prihvataju platni instrument zasnovan na platnoj kartici jednog izdavaoca da prihvataju i druge platne instrumente zasnovane na platnim karticama koji su izdati u okviru istog kartičnog sistema plaćanja samo ako su ispunjeni sledeći uslovi:

- 1) platni instrumenti su zasnovani na istom platnom brendu i istoj vrsti platne kartice (debitna ili kreditna kartica);
- 2) platni instrumenti zasnovani na platnim karticama izdaju se potrošačima;
- 3) međubankarska naknada kod platnih transakcija koje se izvršavaju primenom ovih platnih instrumenata obračunava se i naplaćuje u skladu s članom 3. ovog zakona.

Odredbe stava 1. ovog člana ne dovode u pitanje pravo kartičnih sistema plaćanja ili pružaoca platnih usluga da utvrde da platne kartice ne mogu biti odbijene po osnovu identiteta izdavaoca ili korisnika platne kartice.

Ako odluči da ne prihvati sve platne instrumente zasnovane na platnim karticama određenog kartičnog sistema plaćanja, trgovac je dužan da o tome jasno i nedvosmisleno obavesti potrošača, istovremeno s davanjem obaveštenja o platnim instrumentima zasnovanim na platnim karticama tog kartičnog sistema plaćanja koje taj trgovac prihvata.

Trgovac je dužan da informacije iz stava 3. ovog člana vidno istakne na ulazu u prodajni objekat i na naplatnom mestu.

U slučaju trgovine korišćenjem sredstava komunikacije na daljinu (npr. elektronska trgovina), trgovac je dužan da informacije iz stava 3. ovog člana objavi na svojoj internet stranici ili na drugom odgovarajućem elektronskom ili mobilnom mediju, pri čemu ove informacije moraju biti pružene platiocu u primerenom roku pre nego što zaključi ugovor s trgovcem.

Izdavalac je dužan da obezbedi da platni instrument zasnovan na platnoj kartici bude elektronski i vizuelno prepoznatljiv, na način koji omogućava trgovcu i platiocu da nedvosmisleno identifikuju platni brend i vrstu platne kartice (debitna, kreditna ili poslovna kartica) koju je platilac izabrao.

Nedozvoljeni uticaj na trgovca kod upotrebe platnih instrumenata

Član 7.

Pravilima kartičnih sistema plaćanja i ugovorom između prihvatioca i trgovca ili na bilo koji drugi način koji uključuje uticaj kartičnih sistema plaćanja ili prihvatioca – ne može se trgovcu zabraniti:

- 1) da usmeri potrošača na upotrebu bilo kog platnog instrumenta;
- 2) da daje prednost platnim instrumentima zasnovanim na platnim karticama određenog kartičnog sistema plaćanja;
- 3) da obavesti platioca o međubankarskim naknadama, naknadama kartičnih sistema plaćanja i trgovačkim naknadama koje plaća.

Odredbama ovog člana ne dovode se u pitanje odredbe o naknadama, popustima ili drugim mehanizmima usmeravanja utvrđene propisima kojima se uređuju platne usluge i zaštita potrošača.

Informacije za trgovca o pojedinačnim platnim transakcijama na osnovu platnih kartica

Član 8.

Nakon izvršenja pojedinačne platne transakcije na osnovu platne kartice, prihvatilac je dužan da trgovcu dostavi sledeće informacije:

- 1) referentnu oznaku koja trgovcu omogućava identifikaciju pojedinačne platne transakcije na osnovu platne kartice;
- 2) iznos pojedinačne platne transakcije u valuti u kojoj je odobren platni račun trgovca;
- 3) iznos svih naknada koje se odnose na pojedinačnu platnu transakciju na osnovu platne kartice, sa posebno naznačenim iznosom trgovačke naknade, međubankarske naknade i naknade kartičnog sistema plaćanja.

Informacije iz stava 1. ovog člana mogu biti zbirno prikazane po platnom brendu, platnoj aplikaciji, vrsti platnog instrumenta i iznosu međubankarskih naknada koje se primenjuju na platnu transakciju, ako se trgovac s time prethodno saglasio u pismenoj formi.

Ugovorom između prihvatioca i trgovca može se utvrditi da se informacije iz stava 1. ovog člana dostavljaju ili čine dostupnim periodično, a najmanje jednom mesečno, na ugovoreni način koji omogućava trgovcu da ih čuva i reprodukuje u neizmenjenom obliku.

Izdavanje platne kartice za izvršavanje domaćih platnih transakcija

Član 9.

Ako korisniku platnih usluga izdaje platnu karticu koja se može koristiti za iniciranje platnih transakcija s tekućeg računa, izdavalac je dužan da tom korisniku bez naknade izda platnu karticu kod koje se u domaćim platnim transakcijama obrada, netiranje i poravnanje naloga za prenos izdatih na osnovu njene upotrebe obavljaju u platnom sistemu u Republici Srbiji.

Platna kartica koja se može koristiti za iniciranje platnih transakcija s tekućeg računa a kod koje se u domaćim platnim transakcijama poslovi iz stava 1. ovog člana ne obavljaju u Republici Srbiji – može biti izdata samo na poseban zahtev korisnika platnih usluga dat u pismenoj formi, i to samo ako je tom korisniku za iniciranje platnih transakcija sa istog tekućeg računa već izdata i platna kartica iz stava 1. ovog člana.

Odredbe ovog člana shodno se primenjuju i na druge platne instrumente zasnovane na platnoj kartici.

Zaštita prava i interesa korisnika platnih usluga

Član 10.

Ako se izdavalac ili prihvatilac ne pridržavaju odredaba ovog zakona ili propisa donetih na osnovu ovog zakona – korisnik platnih usluga koje su predmet ovog zakona ima pravo na zaštitu svojih prava i interesa, u skladu sa zakonom kojim se uređuju platne usluge i zakonom kojim se uređuje zaštita korisnika finansijskih usluga.

Na postupak ostvarivanja zaštite prava i interesa korisnika platnih usluga iz stava 1. ovog člana primenjuju se odredbe zakona kojim se uređuje zaštita korisnika finansijskih usluga koje se odnose na ostvarivanje zaštite prava i interesa korisnika finansijskih usluga (pravo na prigovor davaocu finansijskih usluga, pravo na pritužbu Narodnoj banci Srbije, vansudsko rešavanje spornog odnosa, mere za otklanjanje nepravilnosti i pravo na sudsku zaštitu).

Nadzor

Član 11.

Narodna banka Srbije vrši nadzor nad primenom odredaba ovog zakona kod banaka na način i u postupku koji su propisani zakonom kojim se uređuju banke.

Narodna banka Srbije vrši nadzor nad primenom odredaba ovog zakona kod platnih institucija, institucija elektronskog novca i javnog poštanskog operatora na način i u postupku koji su propisani zakonom kojim se uređuju platne usluge.

Ako u postupku nadzora iz st. 1. i 2. ovog člana utvrdi da je subjekt nadzora postupio suprotno ovom zakonu ili propisima donetim na osnovu ovog zakona, Narodna banka Srbije prema ovom subjektu preduzima mere koje prema tom subjektu može preduzeti u skladu sa zakonom kojim se uređuju banke, odnosno mere koje prema ovom subjektu može preduzeti u skladu sa zakonom kojim se uređuju platne usluge, na način i pod uslovima utvrđenim ovim zakonima, uključujući i izricanje novčane kazne koju u skladu sa odredbama tih zakona može izreći tom subjektu i članu njegovog organa upravljanja, odnosno rukovodiocu ili odgovornom licu u tom licu.

Narodna banka Srbije ovlašćena je da shodnom primenom odredaba zakona kojim se uređuju platne usluge a koje se odnose na nadzor nad licima iz stava 2. ovog člana – vrši nadzor nad primenom odredaba ovog zakona i kod kartičnih

sistema plaćanja, procesora i drugih pružalaca tehničkih usluga kojima se podržava izvršavanje platnih transakcija koje su predmet ovog zakona, odnosno kod lica koja su odgovorna za poslovanje ovih subjekata, uključujući i to da prema tim subjektima, odnosno licima, preduzima mere koje može preduzimati u skladu sa zakonom kojim se uređuju platne usluge.

Ako subjekt, odnosno lice iz stava 4. ovog člana ne postupi u skladu s merama iz tog stava, Narodna banka Srbije može doneti rešenje kojim se ovom licu, odnosno subjektu izriče mera zabrane obavljanja delatnosti, odnosno rešenje kojim utvrđuje da su ispunjeni uslovi za pokretanje postupka prinudne likvidacije nad privrednim društvom koje nije postupilo u skladu sa ovim merama.

Narodna banka Srbije dostavlja rešenja iz stava 5. ovog člana organizaciji nadležnoj za vođenje registra privrednih subjekata radi upisa odgovarajuće promene podataka, odnosno radi sprovođenja postupka prinudne likvidacije, i/ili brisanja subjekta iz tog registra.

Subjekt, odnosno lice iz stava 4. ovog člana koje nema sedište ili ogranak upisan u registar nadležnog organa u Republici Srbiji – dužno je da obavesti Narodnu banku Srbije o svom poslovnom imenu, sedištu i načinu na koji će se s njime obavljati komunikacija, da s Narodnom bankom Srbije saraduje i da joj na njen zahtev dostavlja sve tražene podatke i dokumentaciju u vezi s primenom odredaba ovog zakona.

Ministarstvo nadležno za zaštitu potrošača vrši nadzor nad primenom odredaba ovog zakona koje se odnose na trgovce, u skladu sa zakonom kojim se uređuje zaštita potrošača, preko tržišnih inspektora.

Novčana kazna u postupku ostvarivanja zaštite prava i interesa korisnika platnih usluga

Član 12.

Ako u postupku iz člana 10. stav 2. ovog zakona utvrdi da je izdavalac ili prihvatilac učinio povredu odredaba stava 3. ovog člana – Narodna banka Srbije donosi rešenje kojim ovom licu nalaže da otkloni utvrđene nepravilnosti i da joj o tome dostavi dokaz u roku utvrđenom tim rešenjem, a istovremeno izriče i novčanu kaznu iz tog stava.

Ako izdavalac ili prihvatilac iz stava 1. ovog člana u roku iz tog stava ne dostavi Narodnoj banci Srbije dokaz da je otklonio nepravilnosti, Narodna banka Srbije donosi rešenje kojim ovom licu izriče novu novčanu kaznu, i to u najvišem iznosu kazne utvrđene u stavu 3. ovog člana.

Novčanom kaznom od 50.000 do 800.000 dinara kazniće se izdavalac ili prihvatilac u sledećim slučajevima:

- 1) ako naplati ili ponudi međubankarsku naknadu suprotno članu 3. st. 1. do 3. ovog zakona (član 3. stav 4);
- 2) ako naplati ili ponudi trgovačku naknadu suprotno propisu iz člana 3. stav 7. ovog zakona (član 3. stav 8);
- 3) ako nudi platnu uslugu izdavanja platnog instrumenta zasnovanog na platnoj kartici s dva ili više platnih brendova/aplikacija, pa odbije da ovaj platni instrument izda potrošaču pod uslovima pod kojima tu uslugu nudi (član 4. stav 3);
- 4) ako u primerenom roku pre zaključenja ugovora o izdavanju platnog instrumenta zasnovanog na platnoj kartici s dva ili više platnih brendova/aplikacija ne dostavi potrošaču jasne i objektivne informacije o platnim brendovima s kojima je usluga izdavanja ovog platnog instrumenta povezana, kao i o njihovim

karakteristikama, uključujući njihove mogućnosti i primenljivost, troškove i mere zaštite (član 4. stav 4);

5) ako na platnom instrumentu zasnovanom na platnoj kartici ili na opremi koja se primenjuje na mestu prodaje ustanovi automatske mehanizme, softver ili druge uređaje kojima bi se platiocu ili trgovcu ograničio izbor platnog brenda i/ili platne aplikacije pri upotrebi platnog instrumenta zasnovanog na platnoj kartici (član 4. stav 8);

6) ako trgovačke naknade trgovcu ne nudi ili ne obračunava pojedinačno za različite vrste i brendove platnih kartica za čiju se upotrebu plaćaju različite međubankarske naknade i/ili različite naknade kartičnih sistema plaćanja (član 5. stav 1), odnosno ako suprotno članu 5. stav 2. ovog zakona obračunava trgovcu jedinstvenu naknadu za sve ili više vrsta i brendova platnih kartica koje taj trgovac prihvata;

7) ako suprotno članu 5. stav 3. ovog zakona u ugovoru o platnoj usluzi koji zaključuje s trgovcem ne prikaže pojedinačno za sve platne brendove i vrste platnih kartica informacije o iznosu svih naknada iz člana 5. stav 1. ovog zakona (trgovačka naknada, međubankarska naknada i naknada kartičnih sistema plaćanja);

8) ako trgovca koji prihvata platni instrument zasnovan na platnoj kartici jednog izdavaoca obaveže da prihvata i druge platne instrumente zasnovane na platnim karticama koji su izdati u okviru istog kartičnog sistema plaćanja a da pritom nisu ispunjeni uslovi propisani članom 6. stav 1. ovog zakona (član 6. stav 1);

9) ako ne obezbedi da platni instrument zasnovan na platnoj kartici bude elektronski i vizuelno prepoznatljiv, na način koji omogućava trgovcu i platiocu da nedvosmisleno identifikuju platni brend i vrstu platne kartice koju je izabrao platilac (član 6. stav 6);

10) ako zabrani trgovcu da usmeri potrošača na upotrebu bilo kog platnog instrumenta, da daje prednost platnim instrumentima zasnovanim na platnim karticama određenog kartičnog sistema plaćanja ili da obavesti platioca o međubankarskim naknadama, naknadama kartičnih sistema plaćanja i trgovačkim naknadama koje plaća (član 7. stav 1);

11) ako nakon izvršenja pojedinačne platne transakcije na osnovu platne kartice trgovcu u ugovorenim rokovima i na ugovoreni način ne dostavi referentnu oznaku koja trgovcu omogućava identifikaciju ove platne transakcije, iznos te platne transakcije u valuti u kojoj je odobren platni račun trgovca i iznos svih naknada koje se odnose na tu platnu transakciju, sa posebno naznačenim iznosom trgovačke naknade, međubankarske naknade i naknade kartičnog sistema plaćanja (član 8);

12) ako suprotno članu 9. ovog zakona ne izda korisniku platnih usluga platni instrument zasnovan na platnoj kartici kod koga se u domaćim platnim transakcijama obrada, netiranje i poravnanje naloga za prenos izdatih na osnovu njegove upotrebe obavljaju u platnom sistemu u Republici Srbiji, odnosno ako suprotno tom članu izda korisniku platnih usluga platni instrument zasnovan na platnoj kartici kod koga se u domaćim platnim transakcijama obrada, netiranje i poravnanje naloga za prenos izdatih na osnovu njegove upotrebe ne obavljaju u platnom sistemu u Republici Srbiji;

13) ako naplati ili ponudi međubankarsku naknadu suprotno članu 14. ovog zakona.

Na izricanje novčane kazne izdavaocu ili prihvatiocu u skladu sa ovim članom primenjuju se odredbe zakona kojim se uređuje zaštita korisnika finansijskih usluga koje se odnose na mere za otklanjanje utvrđenih nepravilnosti.

Prekršaji trgovaca

Član 13.

Novčanom kaznom od 50.000 dinara do 800.000 dinara kazniće se za prekršaj trgovac koji je pravno lice:

1) ako ograniči platioca da izabere platni brend ili platnu aplikaciju koje trgovac prihvata a koji su različiti od platnog brenda ili platne aplikacije koji bi bili odabrani primenom automatskog mehanizma koji trgovac upotrebljava na svom mestu prodaje (član 4. stav 9);

2) ako ne obavesti potrošača o tome da ne prihvata sve platne instrumente zasnovane na platnim karticama određenog kartičnog sistema plaćanja, i to jasno i nedvosmisleno, istovremeno s davanjem obaveštenja o platnim instrumentima zasnovanim na platnim karticama tog kartičnog sistema plaćanja koje prihvata (član 6. stav 3);

3) ako informacije iz člana 6. stav 3. ovog zakona ne istakne vidno na ulazu u prodajni objekat i na naplatnom mestu (član 6. stav 4);

4) ako, u slučaju trgovine korišćenjem sredstava komunikacije na daljinu, informacije iz člana 6. stav 3. ovog zakona ne objavi na svojoj internet stranici ili na drugom odgovarajućem elektronskom ili mobilnom mediju ili ove informacije ne pruži platiocu u primerenom roku pre zaključenja ugovora (član 6. stav 5).

Za radnje iz stava 1. ovog člana kazniće se za prekršaj i odgovorno lice u pravnom licu novčanom kaznom od 30.000 do 150.000 dinara.

Za radnje iz stava 1. ovog člana kazniće se za prekršaj trgovac koji je preduzetnik novčanom kaznom od 50.000 do 500.000 dinara.

Za radnje iz stava 1. ovog člana kazniće se za prekršaj trgovac koji je fizičko lice novčanom kaznom od 30.000 do 150.000 dinara.

Privremeno odstupanje od propisane visine međubankarske naknade

Član 14.

Pružalac platne usluge može u roku od šest meseci od početka primene ovog zakona nuditi i naplatiti međubankarsku naknadu za transakcije debitnom karticom u iznosu većem od iznosa propisanog u članu 3. stav 1. ovog zakona, ali ne većem od 0,5% vrednosti izvršene transakcije debitnom karticom.

Pružalac platne usluge može u roku od šest meseci od početka primene ovog zakona nuditi i naplatiti međubankarsku naknadu za transakcije kreditnom karticom u iznosu većem od iznosa propisanog u članu 3. stav 2. ovog zakona, ali ne većem od 0,6% vrednosti izvršene transakcije kreditnom karticom.

Važenje platnih instrumenata zasnovanih na platnoj kartici

Član 15.

Platni instrumenti zasnovani na platnoj kartici izdati do dana početka primene ovog zakona važiće do isteka roka važenja koji je označen na tim instrumentima, bez obzira na to da li je izdavalac postupio u skladu s članom 6. stav 6. ovog zakona.

Platni instrumenti zasnovani na platnoj kartici izdati do dana početka primene člana 9. ovog zakona kod kojih se poslovi iz stava 1. tog člana ne obavljaju u Republici Srbiji važiće do isteka roka važenja koji je označen na tim instrumentima, bez obzira na to da li je izdavalac postupio u skladu s tim članom.

Ako nakon početka primene člana 9. ovog zakona izdavalac produžava rok važenja platnog instrumenta iz stava 2. ovog člana, odnosno ponovo izdaje taj instrument ili izdaje novi takav instrument, dužan je da postupi u skladu s članom 9. ovog zakona.

Podzakonski akt Narodne banke Srbije

Član 16.

Narodna banka Srbije doneće propis iz člana 3. stav 6. ovog zakona u roku od tri meseca od dana stupanja na snagu tog zakona.

Usklađivanje sa odredbama ovog zakona

Član 17.

Pružaoци platnih usluga su dužni da svoje poslovanje i unutrašnje akte usklade sa odredbama ovog zakona do dana početka njegove primene.

Stupanje na snagu

Član 18.

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom glasniku Republike Srbije“, a primenjuje se istekom šest meseci od dana stupanja na snagu, osim člana 9. ovog zakona, koji se primenjuje istekom dva meseca od dana stupanja na snagu ovog zakona.